NYÉKI LAJOS

ELVÁLASZTÁS

KATOLIKUS SZEMLE

NYÉKI LAJOS : ELVÁLASZTÁS

NYÉKI LAJOS

ELVÁLASZTÁS

VERSEK

KATOLIKUS SZEMLE
RÓMA 1963

Tip. Dario Detti - Roma - Via G. Savonarola, 1

I.

HAZAI KÉPEK

Húsvéti zsoltár

a Körmeneti Csengetyűk beszélgetése

Ünnepek ünnepe,
Húsvét,
eljöve, eljöve
ismét.

Serken a fákon a
barka,
halld-e, hudákol a
banka?

Sípol az ércszínű
bíbic,
cserreg a jószívű
csíz is.

Jer ki a zöldbe, te,
testvér!
Ostoba búba ne
essél!

Nézd, hisz a tél gaza
lángol.
Térj haza, térj haza,
vándor!

Hí a kitártkarú
Jézus,
allelujá! lau-
demus!

Vége van, vége a
bőjtnek,
híznak a rétek, a
földek!

Nézd, az Ipoly vize
árad.
Ájul a Tél, szíve
fárad.

Új Tavasz, új Tavasz
éled,
hömpölyög, árad az
élet!

Szőjj ragyogó, csoda-
tervet!
Gondosan oszd be a
telked.

Jöjj, beteg ágakat
mess le
szépen, az ágyakat
vesd be,

nőjjön burgonya,
borsó,
s szőllő: teljen a
korsó!

Pezsdüljön meg a
rest vér!
Lángol a tél gaza,
testvér,

híznak a rétek, a
földek
Vége van, vége a
bőjtnek!

(1947)

Méz, méreg, könnyek...

Ad notam « La Charogne »

Gyere velem a rét hosszú sebéhez:
az árokpartra, hol a néma Undor ül,
hol rőt füvek rothadnak és az édes
bomlás neszeitől úgy szenderül a fül,

hol a dögök formájuk vesztve, kékes
erekben folynak el, s az izmos kő mögül
zöldhátú férgek gyors csapatja éhes
nyüzsgéssel közeleg, s a dús asztal terül;

hol gótívű csoda-virágival s fura
tüskés bogyóival a hűvös datura
a méheket, mérgét titkolva, várja.

Ilyen szinpompás szennybe, ily homályba
rejtőzik, kedvesem, a csók is, mi csupa
méz, méreg s könnyek illó arómája.

(1945)

Ősz, 1952

Távolban ott a dombon magános ló üget.
Most látom csak: mögötte egy suhanc integet.
Kicsiny kezében ostor, fejében nagy kalap.
Az ég ezüst taván a felhők ringanak.
Nótát rikolt a gyermek: « Sárelő, állj elő... »
Hangját tisztán röpíti a langyos levegő.
Fölénk az ősz utója kéklő eget terít.
Kacagva barna lányok törik a tengerit.
Hajlongó válluk izmán gyönyörködik szemem.
Úgy tünnek percek, órák, hogy észre sem veszem.
Közben halad a munka, a sustya füstölög.
De én csak heverészek és mélán füstölök.
Ám a föld már csalóka, áthűt tüdőt, vesét.
A fák közt leskelődik a szélhozó sötét.
A hátam még nem érzi, borzongva sejti csak:
holnap tán mindent-mindent bemocskol a csatak,
mi most kéklő, aranyló, reggelre szürke lesz;
nem szűnik majd fecsegni hetekig az eresz,
beteg, repedt csatornák rekedtes dallamát
hallgathatod egész nap és egész éjen át;
már kora délutánra sötét lesz a szoba,
lézenghetsz ingerülten, fázón ide-s tova;
meglepnek bárgyú gondok, sok kínzó gondolat:
hogy néhány röpke év csak és elmúlik nyarad,
hogy nincsen egy barátod, hogy nincsen egy leány,
akit hittel szeretnél... és igy egymásután:
hogy tél jön, nincs kabátod és nincs elég szened...

— A tompa délutánok majd rádtelepszenek.
S ahogy feldúl egyéni sorsod száz kis baja,
mind jobban fáj a néped, e hontalan haza.
S már nem aggaszt hogy tél jön, mert látod józanul:
még vacogtatóbb vészek borzalma tornyosul.
Nem az fáj, hogy egy bomba esetleg eltemet,
hogy jajduló szilánkok felszabják testedet,
hanem, hogy nincs megoldás, nem bízol semmiben,
hogy undorít a tegnap és őrjít a jelen,
s a jövő? Átkozott lesz, aki ma viselős,
mert végképp nincs megoldás, mindegy akárki győz...

Távolban ott a dombon magános ló üget.
Lassan magába olvaszt mindent a szürkület.
A kis suhanc se látszik, hangját sem hallani,
a lányok hazatértek mókázni, fosztani,
piros csövet találni s legényt ki csókot ad...
Indulj te is, ne mélázz, vállald a sorsodat.
Holnap az iskolában százhúsz gyerek figyel,
Bármily reménytelen, dolgozni, élni kell...

Számadás

Öt verset fordítottam le a héten,
400 *forint ütötte markomat,*
mindegyikből bevált receptre, szépen
vigyorgott a sztálini gondolat.
85 *forint elment tüzelőre,*
— ne marjon többé szobámban a fagy —,
vagy 100 *forintot elittam belőle,*
mert itt ha józan, megkergül az agy,
54 *forint volt a kölcsön-részlet*
(megvédtem a békét, szivem dagadt),
zsebemből 20 *forintot kimetéltek,*
míg cukorért álltam sort, azalatt,
a többi pénzem elment számolatlan:
cigarettára, nőre..., mi maradt,
abból könyveket vettem, — válogattam
indexre tett szerzők közt, kéz alatt.
És most itt állok szégyenben, szorongón,
nevem kinyomták, tárcám kiapadt,
bár nem árultam magam utcasarkon,
— eladtam magamat...

(1949)

A ravasz tetszhalott

Úgy élek mint a bűvész, ki föld felett lebeg
s maga alá szövi a tartókötelet.
Mint ágon ősz gyümölcse, mely várja, hogy lehull,
aggódom s nem mocorgok meggondolatlanul.
Távol gyökértől, törzstől, - nem véd apám, anyám -
már csak éppen hogy fenntart, nem táplál a kocsány.
Látszólag nincs barátom, nincs álmom, nincs hitem,
tempótlan, lomha hulla, úszom a semmiben.
De most, hogy minden oszló, kétes, bizonytalan,
a ravasz tetszhalottnak is küldetése van.
Átélni és kivárni: ez is csak hősi lét,
mikor nincs méltó tábor: őrült, ki dúl, — ki véd.

(1952)

Dél

Apám most benn a rádiót nyekergeti
keringő szól és bélyeget nyal
borzas bajszával olyan gyermeki.
A konyhában kattog a kés
petrezselyemszag leng ide.
A tüllön át olyan a nap
mint egy nagy állat csöpögő szive.
A falnál fáradt szék mereng
rúgói halkan zengenek.
Egy sárguló szőllőlevélen
bánatos hangya hempereg
s mint egy lilafejű zsiráf
a lugas ág-bogán keresztül
szekfű nyújtja be véznácska nyakát.
Künn sánta kőmívessegéd
kiabál kutyák kergetik.
Nincsen még készen az ebéd
és a diák
unja magát
és így elmélkedik.

Symphonie pastorale

Patak csobogj, szólj sármány, fürj, kakukk,
hallgasd a füttyünk, telepedj ide
nászágyunkhoz, flótás fülemüle,
jó madarak, kisérjétek dalunk.

Lássátok kedvünk olyan csorduló,
mint söröshordó szája, hogyha víg,
kamasz legénykék ékét kiverik.
Táncoljunk, tied minden forduló.

De sok a zaj már, jöjj, málnát keressünk,
aztán illatos fűbe hemperegjünk,
egymást ölelve nézzük az eget.

És ha vihar lesz, csúnya fellegek,
te azt se bánd; akárhogy zúg a zápor,
— öleléssel megszárítlak százszor.

Radnóti

Tíz éve mult — nem tudjuk a napot —,
hogy mindig izzó nagy szive kiégett.
Vérmarta szerb levelezőlapok
rögzítették meg a végső beszédet.

Minden szava úgy koppan mint a vád,
mint penge szúr a szívek közepébe,
lázít a vers: a gonddal kalapált,
jajong a metrum, mintha hullna vére.

...Láger-priccsen, férgek közt hogy tudott
Proustot idézni, ritmusra vigyázni,
rogyadozón lépkedve és zúzott,
didergő ajakkal alliterálni,

mikor már látta, hogy tarkólövés
tesz míves ifjú életére pontot,
a tömegsírban szétmarja a mész,
a hűtlen hústól elválnak a csontok,

és nem reccsent csak koponya-vigyort
az exhumálók ásójának éle,
meddőn mered ágyék, medence-csont
a mord munkások könnyező szemébe?...

— Ki ezredannyit szenvedett, üvölt;
egy fogfájásnyi fájás-tüske őrjít.
Ki óvja meg, ha szennyes horda tört
reá az ész finom ezüst szürőit?

De néki szent maradt az értelem,
beléfogódzott, mint mentő-kötélbe,
mikor szájáig duzzadt már a szenny,
rajta kúszott fel, csillagok fölébe.

(1954)

In memoriam

Teodosz Mihály,
hogy felbuktál hirtelen a multból!
Óriás fehér bajszod
szivem verdesi szelíden
s mint egy
hízelgő macskafarok
gyermek-emlékek
kékes szikráit pergeti.

A gimnázium kapujában álltál,
mert te voltál a pedelus,
kora reggel a folyosón kiabáltál,
mert te voltál a pedelus,
elcsípted aki cigarettázott,
mert te voltál a pedelus,
aztán elengedted két harmóniáért,
mert te voltál a pedelus.

Ma se tudom,
nem égi tréfa volt-e,
ami közénk vetett.
Talán Szent Péter unta meg
a magasságos kapus-életet,
sráncos gunyoros képed vette fel...

Magamban mindig úgy képzeltem el,
hogy te vagy az igazi gazda,

csak olyan jó, hogy nem érezteted,
és még mindig hiszem
hogy előre tudtál minden leckét,
s a tanáruraknak te súgtál.

Ha régi bölcsek nevét sorolom,
a tied mindig közéjük csempészem:
Arisztotelész, Szokratész,
Anaxagorasz,
Teodosz, Platon...

Anyóka

Illyés Gyulának

Amott egy anyóka
bólogat,
azt se tudja viszi
a vonat.

Jóég tudja, miről
álmodik,
ahogy így döcög a
városig.

Feje bólint: jobb így
mint gyalog,
mert röpítik kormos
angyalok.

Úgy röpítik völgyön
halmon át,
hogy felejti édes
otthonát,

malackáit, szelíd
tehenét,
diófája pergő
levelét,

a háztáján zörgő
tengerit,
— útja, álma mindent
elmerít.

Nyála csurran, szépen
mosolyog,
— vajon milyen tájon
kódorog?

Tán egy fényességes
kapunál,
hol maga Szent Péter
szalutál?

Vagy tán régi gyermek -
képiben
hűs patakban fürdik
meztelen?

Vagy tán épp szerelmes
csókot ad?
— Bármit kérdek, « úgy van »:
bólogat.

Olyan ez a száradt
kicsi nő,
mint egy óriás nagy
csecsemő.

Ez a vonat ágya,
bölcseje.
— Közel a cél, vajon
költsem-e?

Közel a cél? Vajon
ide tart?
Nem unja e földi
rossz zsivalyt?

Sok felnőtt év törte
termetit,
— nem óhajt valami
gyermekit?

valami megváltóbb
ringatást,
jobb világot, végsőbb
állomást?

Fürkésző szememmel
faggatom.
S ő csak ül a kemény
fapadon.

Ajkát nyalja, rám sem
hederít,
élvezi az álma
ízeit.

Ám a vonat lassít,
füttyöget,
felrezzen a hangra
az öreg,

ugrik: vaj' a tábla
mit mutat,
szoknyáján, kötényén
tapogat,

s könnyebbülten sóhajt
egy nagyot:
« hálaisten, végre
itt vagyok! »

Szatyrát kapja, gyorsan
eltipeg,
s visszaszól: « az Isten
áldja meg! »

II.

IDEGENBEN

Idegenben

Itt elzsibbad a láb, a gondolat,
nagy csecsemőként csak gügyög a férfi;
hiába szólnál, elvész a szavad:
többnapjárásra sincsen, aki érti.

Órákon át tolongsz a föld alatt,
de hogy hová mégy nincsen aki kérdi,
nyelvek peregnek, a tied dagad,
a fogad néma ajkad összevérzi,

és elbutultan, kóválygyogva, vad,
könnyes szitkokkal viteted magad
csapóajtók közt, a tömegbe fulva,

lépcsőkön föl-le, az Isten se tudja:
hová, kihez, miért. — Könnyed nyeled,
rázkódsz. De rád sem hederítenek.

Farkas-világban

Szánalmas népség,
balga és dőre,
magát gyilkoló,
mesét sem tudó.

Ökröt utánzó
varangyos béka;
farkasra ugró
ostoba bárány.

Mit is akartál
meztelen kézzel,
vadkanok ellen
bolhacsípéssel?

— Agyara nincsen,
csak igazsága,
népek koldusa,
tollatlan páva.

Jégverte kéve,
szélmarta rózsa,
már könnye sincs, csak
elsiratója.

Egy szó, egy mentség,
valami kéne,

bármily badarság
újabb reményre.

Bármily badarság,
vagy a bizonyság,
álomhozó szél,
végső okosság.

De nincsen válasz,
mint ágak rángunk,
a jég elverte
minden virágunk.

Téli világban,
farkas világban,
tengődünk tiltott
nagy szomorúságban.

(1957 október)

Két töredék

Illyés « megőrült », Eőrsi, Gáli rab,
s nem tudni, mikor kit akasztanak,
ahány hír, egyre rosszabb.
Míg otthon kisért az a véres ősz,
te rendhagyóigékkel bíbelődsz,
szép könyveket lapozgatsz.

Kőcsipkéken jár élvező szemed,
szimfóniákból dúdolsz... Őrület!
Itt búsongsz jóllakottan,
míg otthon árkot vés a kín
anyák, szeretők arcain

s ifjak gerince roppan... (1957 június)

* * *

Az év csak szórja ólomlapjait,
a rokkant költő lapot alapít.
Didergő, balladás kor.
Dühödt ravaszság, aranyjánosi
kiegyezés halk robbanásai,
harag, mely tízet számol...

Mint fonnyadt vackor, érdes lett a szó,
a ritmus, mint a mankó, kocogó,
a rím jajgatva fáj.
— Émelyegve így támolyog elő
a vers: a tépett, roggyant felkelő,
de féluton megáll... (1957 november)

Planctus hungaricus

Tudós építőmesterek helyett
álgyúk csipkézték falaid
öngyilkos tőröket taszajtottak szügyedbe
diadalaid

Virágaid ganéjdombba tapodták
nyilak tördelték szárnyaid
Bűzös fekélyű kanok alatt fetrengtek
szűzleányaid

Ringyó vezérkosok vérhabos mételyétől
kergültek híres hadaid
Akasztott bárdok püffedt nyelvére száradtak
legszebb dalaid

Imáid kénkövekké zápulva visszahulltak
anyád illeték káromkodásaid
Fehér emberevők tánca tiporta
ravatalaid

Dögök prédái: temetetlen torlódnak
legdrágább halottaid
Sorsod előtt a képzelet is visszaretten
és elfelejti rémlátásait

Agyam harangok nyelvei verdesik
Tüzes fogók repesztik homlokomat
Darazsak nyüzsgése
fülemben
Szememben
sziszegő parazsak

Karom: kígyó, tekeredj
Eszem légy hű, ne feledj

Ámen, ámen

Az Eiffel torony

7 állóképben

Dacolva a szelekkel
csak tartja ostobán
acélfejét az Eiffel,
mint órjás utcalány.

Felhőkkel, csillagokkal,
repülőkkel szemez.
Alább nem adja. Joggal:
a nagyság kötelez.

Csak áll terpeszállásba
— modern Pantagruel —,
s a Louvre-ra, Notre Dame-ra
céloz... arcán röhej.

Kiállítási emlék,
ménkű vásárfia,
fenkölt izléstelenség
tabernákuluma.

Egy híjján hetven éves,
s olyan öntelt, hiú,
mint egy rekordra éhes
vigyorgó sportfiú.

Unottan és kevélyen
remegnek izmai.
— Úgy ahogy van, egészben
nagyon multszázadi.

E kérkedés ma hitvány,
a vas-szörny mire jó?
Kókler traverz-mulatvány
kövült szenzáció.

Gyarmati képek

1.

Ma éjjel megjelent álmomban
Ivanics, a vitustáncos,
szeme a homlokom betörte,
nagy szeme: a kék-sugáros.

Hegesztő-pisztoly tekintete
átégeti koponyámat,
imbolygó kéklángú nézése
húsz év távlatából támad.

Libegő, fekete kabátja:
gyermek-sziveknek gyötrelem,
sápadt és borostás orcája:
ifjú szűzeknek förtelem.

Emlékszem, feje mint kalapács
csengette a macskakövet.
Förtelmes ütemes kopogás,
feledni húsz éve nem lehet.

És minden éjszaka feltűnik
Ivanics a vitustáncos.
Nagy szeme sistergő mennydörgés,
villám-korbács: kék sugáros.

2.
Itt Eterer nénike
riszálja farát.
Hatvan éve árulja
ráncos pitvarát.

Hanyatt feküdt a mezőn
pünkösd hajnalán.
S hatvan évig koslatott
egy legény után.

Hatvan évig kereste:
« Édes angyalom,
— susogta a bugáknak —,
van már násznagyom ».

Hűvös mező: nászi ágy,
szoknyája lebeg.
— Anyu rámszól: « Ne nézd őt,
hisz elmebeteg ».

3.
A kisvárosban, hol csak tízezer
felnőtt él, sokkal jobban kiderül,
hogy mindenki kicsit félkerekű.

A fele város ablakból figyel,
a másik fele ablakon bebámul.

— Hogy gyermek jön egy asszony hasából,
s hogy ki volt a nemzője,
azt mindenki legalább
(félórával sem alább)
tíz hónappal tudja már előre.

4.
Bajszán a zúzmarát
csodáltam én leginkább
pálinka-leheletű isten,
kis és nagy fiókok között
trónoló Jupiter.

A ruhája szagát
még mindig ide érzem,
százféle fűszer pácolta át,
tíz-fajta szappan, törköly
s petróleum gőze.

Este banánt hozott,
fügét meg csokoládét
Újévnapján nagy könyveiben
számolgatta a « hasznot »
többnyire hasztalan.

Egyszer becsomagolt:
két inget, a Faustot
németül, meg pár apróságot
Azt mondta: végleg elmegy,
aztán mégis maradt.

Aztán mégis maradt
És én hagytam el őket
Tejeskannák ingó tornyáról
intettem végső búcsút
immár három éve.

Immár három éve
És most már szelidülten,
de még görnyedtebb háttal jár-kel
Szegény anyámnak néha
még virágot is vesz.

Lexikonokat búj,
rongyos baedeckerekből
olvassa ki hogy merre járunk,
s ő írja meg nekünk: hol
mi a látnivaló.

A ruhája szagát
még mindig ide érzem

Nagy vörös keze
vezet a sötétben
Szavamban ő szól,
mikor csecsemő-lányom
loppal becézgetem..

Október 23

Vers két hangra

Nem sebeket tépő siralommal idézlek,
hangom nem töri meg tehetetlen, ostoba düh,
nem csalják agyamat csodaváró révedezések,
oly lebegő a szivem, mint künn ez az őszi derű.

« Kár vala, kár! » — pityeregnek a gyászi vitézek.
« Kár vala, kár! »: vigyorogják vaksi ebek.
« Kár vala, kár? » — szimatolnak a lágyhusu férgek,
— kár vala, kár odahagyni a holttetemet.

Ámde a föld hallgat magokat növelő erejében,
varjak, vaksi ebek hada hasztalanul acsarog,
férgek, holttetemek poklából szűzi fehéren
pattan a rügy, kivirulnak új tavaszok.

Új tavaszok? Tündérmese tágszemü nagy gyerekeknek.
Ott tél van, s az okos betakarja magát okosan,
szűk gimnasztyorkába bujik s csak a lelke gebed meg,
míg a vonalra vigyázva dülöng s didereg deci rumtól mámorosan.

...Hullt a dió: szüreteltek a nyurga fiúk meg a vézna tanárúr
almaizű kacagás zengette a Tábor-hegy tetejét...
— S lent pár óra alatt egy szóra kitört odujából
és menetelt jogokat kiabálva a lángszavu nép...

Aztán folyt a szüret: Benedek Pityu, Ács Laji: zsenge bogyók,
szétmorzsolta a prés csodahívő szép fejetek.
Tóth János, Németh Tibi... árnyatok itt csavarog
körülöttem... Esteledik. Köd szállong. Ráz a hideg.

Mégsem sebeket tépő siralommal idézlek,
nem zokogom dies irae-*k dallamait.*
Mert a szabadságért verekedve lehullni merészebb
mint rakétahajókon szállni a csillagokig.

(1959 október 8)

Bretagne-i képeslapok

1.
Tíz napja élünk itt.
Bőrünkön kivirágzik a só.
Sós vajat és tengeri herkentyűket eszünk,
s mazsolás kalácsot is
barackizzel.

Néhanapon
pukkanós bor is kerül asztalunkra,
ha hosszúszakálú barátunk
varázsló kedvében
előkeresi bűvös masináját,
s káprázatos képeket rajzol elénk
egy foltos, vén lepedőre.

Az ablakon át lépünk be a tengeröbölbe,
dagálykor meg a tenger lép be a kertbe.

Hullámait,
mint otthon a pudli kutyánk szőrét,
simogatjuk.

Széltelen hajnalokon
a víz tükörsimasága

otthoni tájat idéz:
árbócok — gémeskutakat,
bólyák — gubbadt madarat...

S este a csillagos ég
ugyanaz mint Csesztve fölött.

2.

Házigazdánk: csudagazda.
Nyája a zöld tenger fenekén legelész.

Barmait úgy veti el,
l a p á t r ó l,
mint más becsületes helyen a gabonát.

Számuk után hiába
kérdezel, válasza:
fejvakarás.

« Hát, tán — hümmögi —
úgy körülbelül,
átlagosan
lehet vagy
— félmillió... »

3.

Naponta két órát
a tenger fenekén üdülünk.

Mint a mesében,
vagy a bibliában,
csizmásan szeldeljük a habokat,

de a víz hunyászan elfut előlünk.

Talpunkra szerelt falapok
óvnak az elmerüléstől,
s nehéz léptünktől
óvják ezeket a furcsa csigákat...

4.

« Nyurga hinár kígyózik a
csizmaszáron.
Enyém leszel, enyém leszel
még a nyáron ».

Ha Patvarc lenne Sarzeau
s kévék helyett « osztrigákot »
gyűjtenének a leányok,
így énekelnének
a patvarci legények.

5.

Barátom, Jean Lamour:
kiköpött Pali bácsi.

Éppúgy forgatja a vellát
itt a tenger fenekén,

mint ő ott az ipolyszögi réten.

Éppúgy hadonász,
szavak helyett a testi beszédet
kedveli inkább
ő is,
s este felé a szavának
borszaga van.
Szép neve van:

Szerelem János.
Tán mert szerelemgyermeke
volt az ükapja.

6.
Fú szakadatlan a szél.
Négy napja a víz haragos,
márga-szinű, tarajos.
Dörömböl az ablakokon,
rázza a zöld zsalukat,
rázza a szőnyeget is
az ajtó-szárny alatt.

Várakozás

Mikor egyedül vagyok,
néha hangosan beszélek Hozzá.

Ha késő este hazabaktatok
a sötét utcákon,
kétszeres óvatossággal lépkedek a sárban,
mert kis keze nyakamra fonódik,
s félek, hogy elejtem.

A zsúfolt metrón nem nézem a nőket,
nem keresem a munkások gyulladt szemét,
a csőlakók vakaródzása sem érdekel,
a hűs üveghez szorítom homlokomat
s az arcát látom.

Már hetek óta vele álmodom,
hullámzó réteken hancúrozunk.
— Mikor felébredek,
minden sarokban keresem,
azon töprengek: hová bujhatott?
Olyan mintha már élne valahol,
csak nem tudni, melyik vonattal érkezik.

Minden nap közelebb visz hozzá,
minden elmult perc nyereség.

Mióta ezt tudom,
jóbarátom lett az idő,
minden reggelnek nagyot köszönök,
az óra ébresztő csörgését
úgy hallgatom
min a legszebb zenét.

Egyszer megérkezik.
Legtisztább ingem veszem majd fel,
vigyázni fogok,
hogy nyakkendőm el ne csússzon,
s egész nap mézet eszem majd,
hogy bölcsője fölött
szebb legyen énekem.

Új örömök...

Új örömök,
nem ismert aggodalmak
hálójában pihegsz

Járásod ingó, óvatos,
homlokodon
barnás foltok ragyognak

Kérdezlek, nem felelsz,
szólítlak, messze-nézel,
kibomlott dús hajad
csapdos miként a szárny

Az ébrenlét enyészet,
zzibbadás a jelen,

csak a méhben domborodó,
a has izmán dörömbölő
jövő él.

Elválasztás

Feszül a hűvös szélben
a szeptemberi ég,
fagyosak a kisingek
az ugráló kötélen.
A feszes kötelek
mint húrok pengenek.
A balkonon keringek
s így nézlek, messziség.
Benn hosszú ingben áll
társam és könnye hull.
Utólszor szoptatott ma,
és ezért sirdogál.
Künn, míg a kötelek
húrokként pengenek,
egykedvűen, vacogva
nézem, hogy alkonyul.
Amig én itt keringek,
asszonyom bent beszél,
magában, kong a lépte,
rázza a zokogás.
— Az égbolt kiterített
vásznát rongyokra tépte
az őszi rombolás.
Remegnek fenn az ingek,
lenn a rozsdás levél.

(1959 szeptember)

III.

RĀCS

Rács

Nem tudod, hogy

zár a rács vagy véd a rács,
rab vagy-e, őr vagy-e,
tok vagy-e, tőr vagy-e.
Penge vagy te, magadszúró
furdalás.

(1959 december)

Arckép

Nem kell.
Mivel alig árulta még,
nevének nincsen ára,
s mert magát kínálni undorodik,
nincs kereslet szavára.

Itt áll hát elkeletlen,
itt áll hát eladatlan,
csak lézeng kínálatlan,
csak lázong keresetlen,
s akár mint elkeletlen keresetlen,
akár mint eladatlan kínálatlan,
értéke nincs, hisz ára sincs.

Se nem hús,
se nem hal,
se nem láng,
nem is jég,
se nem strip-tease, se nem szajha,
nem is megtért kommunista,
nem is harcos atheista,

olyan hát, kit az Isten is
kiköpött.

Egy szabó halálára

Nem bírta a tűt tartani tovább
tovább nem bírta a szálat
szakajtani
ollóját rátátotta a rák
lenyirbálta
belének bársony bolyhait

Férccek lepték meg gyér haját

egy este úgy terült el a padlón
mint a vállfáról lecsúszott
nagykabát

(1959 december)

Nagybátyám...

Nagybátyám: Lajos, a motoros
tizenhárom éve vajon milyen tájon motoroz?

A szűgyi úton ráccsá folytak össze az almafák,
s én szorongattam kanyarokba dűlő derekát.

Ő hátranézett, sisakját biccentve nevetett,
s úgy tűnt: alólunk kirepült a föld, a kerekek,

a vörös Puchból tündérszárnyú Puck lett, lebegő
csodálatos szőnyeg, időt, teret és súlyt tüntető.

...Tizenhárom éve ott a fehér ágyon is vezetett,
felült, rámkiáltott: «Kapaszkodj, kapaszkodj te gyerek!...»

Hűtlenek

Meghalt Jani bácsi is,
szögekkel verték körűl őt.
Falába is mellékerült,
de hitvese elhagyta őt.

— Ki kit hagyott el, ne kutasd,
hűtlen az is, ki ittmarad,
hogyha a másik útrakél
s nem visz magával kosarat.

Aranka néni ittmaradt,
bablevest főz és kocsonyát,
s a túlvilágba küldözi
elárvult főztje illatát.

A Holdhoz

Hiába fürkészem arcodat,
kékes vigyorrá dermedt rajta
a nap nevetése.

Vizenyős hullafejed vigyorog,
az ember acélköpése
meg sem rebbenti
homlokodat.

Csend van.
Minden ablakszem behunyódott.
A szeretők: vinnyogó ebek.
Egymást szorítva fojtogatják
félelmüket.

Ha leszünk, ha leszek...

Rohan a valóság, kullog a képzelet.
Húsz év mulva — hiába kérdezed:
hogy-mint lesz. Nincsen felelet.

Én ötvenhárom éves leszek, ha leszek...
Gondom nem, csak hajam lesz kevesebb,
de még ez sem biztos, hiszen lehet,
hogy koponyám dúsabb üstökkel lepi meg
a hajnövesztő csoda-szerek
káprázatos fejlődése,
s agyam helyett
gépektől kérek majd mindenre feleletet...

Húsz év mulva... Ha leszek,
ha leszünk, ha lesznek emberek...
Minden bizonnyal űrhajók röpítenek,
menetrendszerint szeljük át az égi tereket...
A Hold, a Vénusz talán közelebb
lesz, mint ma Jeruzsálem vagy Kiev.
Ha leszünk, ha leszek...

Rohan a valóság, kullog a képzelet.
Húsz év mulva — hiába kérdezed,
hogy mint lesz... Nincsen felelet.

De azt tudom, boldogabb nem leszek,
mint most: gondok közt, egyre kevesebb
hajjal, gondolkodógép, űrhajók nélkül,
de veled.

Naprendszerek
nem pótolhatják meleged.

Ölelj át, én a világűr helyett
egyetlenegy,
alig két négyzetméternyi helyet
választottam...

Kerítésem két karod,
a világom két szemed,
És ellenünk világpusztító őrület,
vagy gonoszság mit sem tehet.

Fohász

Minden szavam csikorogva
fordul ki a koponyámból,
mintha egy-egy fogam volna

Bikanyakú egészséggel
játszanom az őrületet
nekem sosem adatott

Gyér hajamban ül a hóbort,
mint a vakot a fehér bot
úgy vezet a józanész

Égi szűz, csak ne eresszem,
Égi szűz, csak ne eresszen,
mert a mélybe zuhanok

(1960 június)

Évforduló

Harmincnégy éve nyűvöd
szemed, szád, gyomrodat,
háborúk, rum, a « rendszer »
s vagy félszáz ágyék
harapott már beléd,
harmincnégy éve szüntelen
csattognak körülötted a fogak,
környeznek a fenék.

Világotemésztő csámcsogás
fogott körül, minden nap egy agyar,
és minden óra egy-egy harapás,
és minden perc nyilal.

Elég volt, — mondanád, de gyermeked
semmit sem sejtve mosolyog
S mint öngyilkos, — vagy kannibál? —
vállad behúzva folytatod.

Még a por is...

Mért sokszorozza meg magát,
mért gyújt szemébe csillagot?
Az élet dagad mint a rák,
méhek gyümölcsén vér csorog.

Az anyák melle fekete,
duzzadt, vonagló széndarab.
A rétet hamu fedte be,
a dögök szája port harap.

Az élet fonnyad mint a mák,
nemző és nemzett összesül.
Mákszemként hull le a világ,
s még a por is megsemmisül.

Idill

Hogy tőrből,
golyóból, méregpohárból,
felfüggesztett kötélről,
vagy hajófenékről,
két összeért huzalból,

— hogy pánttá dermedt marokból,
lángok sziszegő kígyóiból,
vagy kígyók mérges lángjaiból,

— hogy a föld gyomrából,
a víz mindent kitöltő
hideg öleléséből,
kénbűzű lávából,
vagy bárányfelhőkké álcázott
atomfüstből

jön-e a halál,

nem kutatom.

Asszonyommal virágot keresünk,
harmatos fűben
pici bogarak táncát figyelem,
s a rezgő orrcimpáim közt bodorodó
pillanatot.

Széchenyi

Siratá rondó-formában

Lenyesik szárnyamat,
lábamon járok;
levágják lábamat,
kezemen járok;
kezemet kiszakítják,
hason fogok mászni,
— csak használhassak!

*

Dermed a néma fuvola a tokban,
nincs száj többé,
forró lehelete
nem préselődik a fekete fába,
— magány sirása,
őrület kacagó trillái:
elnémult a zene.

A mohó ajak többé nem didereg,
nincs többé száj,
csak koponya-roncsok,
alvadt vér,
szétszabdalt üterek...

*

Lenyesik szárnyamat,
lábamon járok;
levágják lábamat,
kezemen járok;
kezemet kiszakítják,
hason fogok mászni,
— csak használhassak!

*

Sakktábla:
tántorgó parasztok, alvó futók,
az asztalon ébenfa-ló
árnya vigyorog:
pohárban felkavart viharként
e játszma volt
az utolsó győzelem.

Csatakos utakon lihegve lenn
Bécs fele száguld egy lovasfutár.
— Európa sakktábláján dübörög,
akihez száguld, valódi király.

— Bástyák, parasztok:
valódi a nép,
valódi ország, valódi romok;
való jajok és való sóhajok,
valódi gyász sűrűdött könnye ég.

Egy nemzet gyászol:
Széchenyi halott.

★

Lenyesik szárnyamat,
lábamon járok;
levágják lábamat,
kezemen járok;
kezemet kiszakítják,
hason fogok mászni
— csak használhassak!

★

Keze petyhüdten lóg,
lábában örök zsibbadás,
a has izmai lazán szertefolynak...
De a szárny megmaradt,
s száz év egén is átsuhan a szárnyalás.

— Acélszárny, két partot kötő,
szerelmes ölelés,
várost fogantató férfi-erő,
híd,
jövőbe vetett hágcsó,
mocsár-országból
felfelétörők száján
okos varázs-szó,

hasznos mű,
viharok között is ott áll rendületlen,
romokból mindig újraéledő,
állandóság képe egyetlen lendületben,
— népet megtartó férfierő!...

★

Lenyesik szárnyamat,
lábamon járok;
levágják lábamat,
kezemen járok;
kezemet kiszakítják,
hason fogok mászni,
— csak használhassak!

★

Százéve ott
hiába fröccsent szét az agy.
— Az ország eszét óvó koponyán
rést nem szakíthat egy pisztolygolyó,
bár kényszer-eszmék döngetik falát,
egyszer csak győz a szabad tudomány,
vészek közt áll az Akadémia.
— A mű erősebb, mint az alkotó.

— Szapora zápor
zörget ablakomon.

Halál siralmán
győz a tavaszi zsoltár.

Távol hazámtól
ez a szikrás komor
öngyilkoló nagy ember
csüggedni nem hagy,
szivemben dobol,
biztat, hogy életem
mindig telve legyen
kristályos fényű, konok értelemmel:

Lenyesik szárnyamat,
lábamon járok;
levágják lábamat,
kezemen járok;
kezemet kiszakítják,
hason fogok mászni,
— csak használhassak!

(1960 április 3.)

Számtan

Katalin harminc hónapos,
épp feleannyi Péter.
— Hetven leszek, ha leszek
annyi, mint ma — kétszer.

Ki számlál minket, ki szoroz,
s ki von ki majd, ha jő ama nap,
a végeredmény napja, kétely
ködét emésztő vad sugarak...?

Számológépén csillagokat
pöccint ujjabegyével.

IV.

DIMENZIÓK

Pasztorál

Minden akolból kivetett kos,
kimért ütemben kergülő,
tagjaidban nyögve futkos
szorongatott bárány-idő.

Ki az üldözött, üldöző:
mire kiderül, már a torkos
gyermek s a foghíjjas szülő
megnyalja száját, ül a torhoz.

Pásztorrá bűvöl a halál,
villámbotokkal hadonászol,
szakálladon az őszi nyál,

mint karácsonyfa dísze táncol,
a gyapjad hull-hull, mint a pernye.
Kutyád a hold, de nincs, ki verje.

Ezékiel könyvére

I.

Gyászének ez, gyászének ez
Tüzet lövell az ág
rügyek helyett
Korom-hernyók
lepik be a zsenge vetést

Jég, jég,
iszonyú tavaszi kopogás

Tavaszi szél,
vér áramát pezsdítő suhanás,
párzásrahívó füttyök
husvéti dallamai,

mért fordultatok károgásba?
mért dermesztitek őszi rögökké
a szerelem forró hullámait?
mért vacogtok
a bordák meztelen léghuzamában?
miért görgettek kedvesem
kitárt ölébe koponyákat?

Kinyílt sírok:
halál óriás
szeméremajkai

Im itt a végső ölelés,
végtelenbe röpítő
foganás

Csontsápadt vőlegény,
az ágyad már vetik
bozontos öregek
Pusztába plántáltattam
száraz és szomju földön,
ágam tüzet lövell,
gyümölcseim sebek,
korom-hernyók lakmároznak
lombjaimban

Gyászének ez, gyászének ez.

II.

Kutakban rejtőznek a kulcsok,
az ajkak némák,
az ágyék meddőn hevül

ördögszekér karikázik
kiszikkadt rétek
repedezett bőrén

Óriás daganat a hold
A szem
magába néz,
a kar korhadt karó,
az ujjak görcsök,
a haj kusza sás,
vérző veszőkkel verdesi magát
az árva nő

Mindenfelől
dübörgés közeleg
Menekülj,
menekülj,
menekülj etek innen

III.

Szavad túl halk
félek tőled
Mért oly feszes
homlokbőröd?
Mély üregbe
bújt a szemed,
el nem érhet
villogása
Végtelen kút,
feneketlen,
alja nincsen,
mélye nincsen

Szavad túl halk
csend pengéje
önmagával összekoccan
összevillan villanása
végtelen kút
üregében

Koponya, koponya, koponya
merev áll lettél,
koponya,
élet ürege lettél,
koponya,
halál korsaja lettél,
koponya

Gyenge szállal...

Gyenge szállal töröm a követ,
idegenben
csak eresztem
gyökereimet.

Jaj, kemény a párizsi beton,
de a magban
csíra pattan,
— mégis átfúrom.

Két ágú fán két gyümölcs remeg,
erősödjél,
zsenge gyökér,
— le ne essenek!

Őszi paletta

1.

Tántorognak már a fák,
részeg, rokkant katonák.

Rozsdás érmek zörögnek,
csillagok lepörögnek.

Megvert ebként fut a nyár,
kertek alatt kornyikál.

2.

Szikrák pattognak, fémes éj
üllőjén ördög kalapál.
Lehullt vagy ezer seregély,
alvadt vérüktől rőt a táj.

3.

Az őszi szél.

Az úton áll,
hol sír a drót,
almát dobál
s kemény diót.

Az őszi szél.

4.

Hova tüntetek őszi szálak,
ti légben úszó ökörnyálak,
úgy éreztem, hogy összefércel
ezüstötök a mindenséggel,
ezüstpikkelyes őszi dombok,
felhőkig bomló tündérkontyok,
pocsolyák égi ragyogása,
húzó varjak rikácsolása...?

5.

Tüskésdisznók már a dombok,
a tüskéik: szöllőkarók,
barnult tájra, mint a gondok,
felhők olajos rongya lóg.

6.

Köd bundának dér a szőre,
halkan hull le a mezőre.

7.

Dideregnek a fák,
didereg
a levél,
dideregve sikongat a szél,
a tanyák,
az anyák,
a sövény, a kapuk,
dideregnek a fában a szög,

a földön a rög,
a tóban a rák,
a zsaluk,
fák,
luk,
tök,
mák,

didereg
a gyerek,
a lámpavilág,
dideregnek az árnyak,
fiókban a tárgyak,
a földben a csontvázak dideregnek

8.

Hullj le hó,
első hó,
szűzi hó,
altató
takaró.

Üzenet a hajlotthátú férfihez

Mondd,
a botladozó emberi nyelv
rebegése eljut-e hozzád?
Papírra kapart dadogásból
mit is értesz?
Aki könyv lettél csak,
van-e könyved?
Belső terhed: a szív,
a görbe gerinc karója,
gúnyoros orrhangod,
lihegésed,
sárgás ujjad dobolása,
meg az orr, az orr,
az a nagy rafinált
mámorkereső műszer,
vastag lencse mögé búvó
riadó tekintet,
mindig szembebukó tincs,
s ráncok ideges,
meg nem pihenő arabeszkjei,
— kétely, düh, nevetés,
borzongás,
figyelem, unalom, émely
mindig váltakozó remegése
a bőrön,
az idegek pályáin,
az agy kocsonyás anyagában...

Soroljam-e hát?
Fájdítsam-e hát,
ami nincs többé,
zaklassam-e így,
ami falzaklathatatlanul
hullt be a semmibe,
szíved?

Szóval, szemfödéllel,
mésszel,
festékkel nem kendőzhetem el,
hogy förtelem,
bűz, oszlás
lettél,
— még az sem:
csont, hamu, por,
— pornál, hamunál elenyészőbb
pára, lehellet...

Mert mit számít már
néked e vers,
a versek — tieid, máséi,
hogy sírok-e, szidlak-e, hogy
pirulón letegezlek —

Bálványok közönyével nézed
gyulladt szememet,

nem moccansz
hogyha kiáltok.
S én mint
sebhelyet őrzöm
kézszorításod.

Földrajz

Kövi Pálnak

Térkép lett a táj,
az emlékezet
már mindig elejt
egy-egy részletet.
Térkép lett a táj
s nevek, — ilyenek,
hogy « Katlangödör »,
meg « Feketevíz ».
Az emlékezet
veszti fenekét,
mint rozsdás vödör.
« Nyirjes », « Kiskanyar »,
« Papdomb », « Nagyliget »,
— « Kincsempuszta »...
Menj, fiam, a szűgyi útra.
a nyulaknak
tépjél friss füvet.
Térkép lett a táj,
s tréfás versikék,
és felhő a nyáj,
vak gödör az ég,
mindent eltemet,
s megmarad a név:
« Strézs, Hugyag, Varbó,
a csitári vak ló ».

Az antibes-i múzeumban

Zavar, hogy rád a képről
a poklok szörnye néz:
köldökből kandikál a szem,
bordákból lóg a kéz,
a száj helyén ököl,
az orr helyén verem,
— paták, uszonyok...: nincs, nincs benne «értelem»,
csak förtelem?
Roncsolt koponyák rajza émelyít,
a látvány meggyötör?
És nyugtatod magad, hogy csalás az egész,
« beteg képzelgés », « agyrémek », « kóklerkedés »,
— kiáltod mérgesen,
s nevetsz a « sznobokon »,
kik a tárlatokon
mindezt veszik és beveszik?
« Mégicsak sok! » — dühöngsz?

— De nem!

Ne hidd!
Nem sok, még így is nagyon kevés,
idilli ez a halom
lefestett szenvedés:
álpásztorok finom
játéka a füvön,
meg hamvas-friss gyümölcs,
ezüsttál, kristály-váza

és benne orgonák,
— csendélet szirupos varázsa,
készen díszítni egy polgári jólnevelt szalon falát.
Mert nem a valóság ez még, csak áltatás,
csak « égi más »,
a legszörnyebb szörny is csak réveteg,
szelíd tündér — a gerinc-roppanás
méla harang -
játék, fuvolahang,
ahhoz képest, hogy mi van s mi jöhet...
Készüljetek fel, ti, hitetlenek!

Árnyak árnya

Se nem megy,
se nem marad,
szikla van
szárnya alatt.

(Lepkék szirmán
kéklik a levegő.)

Csukott szemen
üveg-hártya;
puha kövön
kemény hártya.
Orra
templom tornya.

(A föld pórusain át
gomolyognak a csillag-karikák.)

Kitágult pórusain át
folyik keresztül a világ.
Nagyujja
lámpatartó szög lett,
de az éjszakába
nem tud lukat bökni.

Árnyak árnya.
Nem megy — nem marad,
nem áll — nem halad,

nem szabad — nem rab,
nem száll, nem kiabál,

de nem is hallgat,
szédítő zuhanásán
szikla-szárnyak
verdesnek súlytalan nyugalmat.

Puha kövön
kemény hártya;
kemény kövön
mély az álma.

Becsukja szemét;
ébred,
kinyitja szemét:
alszik,
szemhéjja meg se rebben,
nem ébred,
nem is alszik.

Se nem megy,
se nem marad.
Árnyak árnya.

Korhadt csontja
olajába
üszköt vet az éjszaka.

Éjfél

Terhét a föld veti az éjszakába.
Milliárd pilla békén hunyorog.
Megnehezült a pókok fürge lába.
A szélben úsznak már a csillagok.

A tenger csepp lett, búvó ránc a hegység,
fáradt kezemmel, lásd, elsimítom.
De hajad dzsungel, csípőd végtelenség.
Szédít a mélység pórusaidon.

Csendek

Csend zavarja meg a zajt,
vagy a zaj a csendet?
Sok csend van,
végtelen sokféle csend
Zaj sincs annyi, mint ahányféleképp
felfejtheti a zajok szőttesét
a csend,
ez a hirtelen hasadás,
idő gerincét meg-megroppantó
szorítás,
penge-suhanás,
hangtalan
hangot taglózó bárd-csapás

Csend
Csendek:
ollók kis guillotine-jai,
vagy óriás
ollók - guillotine-ok
(a kettő egyremegy)
hogy tátognak mindenütt
acélhüllőkként hogy fenyegetik
a Párkák szálait

Halál hírnöke,
jeges harapás,
viperamarás,

görcsbemerednek nyomán a dalok,
zajok tömbjébe búvó dinamit,
a dübörgést szétfröccskölő
robbanás:
oly erős csend,
hogy dobhártyát szakít

Csend zavarja meg a zajt,
vagy a zaj a csendet?
Vízbedobott kő,
csobbanás,
majd a csobbanás fekete délibábja,
néma és csaló visszfénye,
hang-lárva,
mit az iszap, mint ezüstpénzt
úgy zár hűvös-sikos
alaktalan ölébe
Csend

Ellen-zaj,
készülődés, pihenő
Bölcső és koporsó egy alakban,
kezdet, vég egy magban,
ölve szülő
és szülve öklelő
gyilkos anya és anyagyilkos
és anyát szülő
roncsolt magzat:
csend
csend

Alvó babák csendje csenget
Édesanyák visszafojtott
lehelete:
drága csend

Írígy költők hebegése
sárga csend

Moccanatlan szárnyak
lebegése
Szélcsend
Alkonyi kék csend,
zaj-árnyak
tűnő rajza a tavon
— Homokszin-csend: unalom

Nyak inait markoló
borzalom,
hideg verejték hangtalan
pergése,
idegfutamok,
agyscjtek mélyén dohogó masinák
ütereket feszítő tam-tam
szívre zuhanó mázsás csend-dobok

A műtőkés
két ciccenése közti csend

Ölelés
csendje:

kulcsolt karok, lábak,
átfont derék
néma ringása
Olyan fülledt a csend,
hogy szinte ég
minden szónál, zenénél, lihegésnél
többet jelent
Csend zavarja meg a zajt,
vagy a zaj a csendet?

Pálcáját felmutatja a bűvész,
a késdobáló nagy eres
kezében felvillan a kés
a lendülő trapéz
csövén halál-ugrásra kész
bohóc —
Cirkuszi csend:
gyermeki szűz elképedés

S a szégyen csendje:
csupa sziszegés
A gondok csendje
mint a sósav a bőrön,
úgy terjed el,
s néha csontig szívódva
mélybe hatol és mindent megemészt

Azoknak csendje,
kiknek már nincs mit mondaniok,
azoknak csendje,
kik szavak nélkül is megértik egymást,

azoknak csendje,
kik egyazon utasszállító gépben égtek el,
azoknak csendje,
kiknek torkára fojtotta a szót
a zsarnok Rend, a kincstári Igazság,
világmegváltó dervisek dühe

Vállalt csend: hallgatás
Kitervelt csend: szünet
Csend: ősanya, Te minden lüktetés
nőeleme,
zaj sem lehetne nélküled

Meghajtom hát fejem,
ki csendből vétetett,
végtére csendbe tér meg
Minden egyéb csak átmenet.

Dimenziók

Mind távolabb a földtől,
egyre mélyebb a múltba,
repülj, repülj ólomruhádba bújva,

oly magasra repülj,
hogy érezd, milyen csodás
a repülésen túli zuhanás,

ez a másik, az igazi,
mámorító
köldökzsinór-szakadás!

Olyan magasra, hogy
láttán a csillagok
piruljanak,

és olyan sebesen,
hogy mikor hátranézel,
elámulhass saját ámuló képeden!

Oda, hol a jelen,
a jövő és a mult
egyetlen pontban összefut,

hol látszik radarok érzékeny retináján
ember-előtti táj: óriás-törzsű páfrány
s a cammogó mamut...

TARTALOM

I. HAZAI KÉPEK

Húsvéti zsoltár 7
Méz, méreg, könnyek 10
Ősz 1952 11
Számadás 13
A ravasz tetszhalott 14
Dél 15
Symphonie pastorale 16
Radnóti 17
In memoriam 19
Anyóka 21

II. IDEGENBEN

Idegenben 27
Farkas-világban 28
Két töredék 30
Planctus hungaricus 31
Az Eiffel-torony 33
Gyarmati képek 35
Október 23 39
Bretagne-i képeslapok 41
Várakozás 45
Új örömök 47
Elválasztás 48

III. RÁCS

Rács 51
Arckép 52
Egy szabó halálára 53
Nagybátyám 54
Hűtlenek 55
A Holdhoz 56

Ha leszünk, ha leszek 57
Fohász 59
Évforduló 60
Még a por is 61
Idill 62
Széchenyi 63
Számtan 68

IV. DIMENZIÓK

Pasztorál 71
Ezékiel könyvére 72
Gyenge szállal 76
Őszi paletta 77
Üzenet a hajlotthátú férfihez 80
Földrajz 82
Az antibes-i múzeumban 83
Árnyak árnya 85
Éjfél 87
Csendek 88
Dimenziók 93